

MEMÒRIA
MEMÒRIA
MEMÒRIA
2023

**Ateneu
Barcelonès**

ATENEU
BARCELONÈS

MEMÒRIA
2023

Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible planteja disset objectius de desenvolupament sostenible amb 169 metes de caràcter integrat i indivisible que abracen les esferes econòmica, social i ambiental.

Els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) són:

	Erradicar la pobresa en totes les seves formes en tot el món.
	Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i una nutrició millor, i promoure l'agricultura sostenible.
	Garantir una vida saludable i promoure el benestar per a tothom en totes les edats.
	Garantir una educació de qualitat inclusiva i equitativa, i promoure les oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom.
	Aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar totes les dones i nenes.
	Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a tothom.
	Assegurar l'accés a energies assequibles, fiables, sostenibles i modernes per a tothom.
	Fomentar el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva, i la feina digna per a tothom.
	Desenvolupar infraestructures resilient, promoure la industrialització inclusiva i sostenible, i fomentar la innovació.
	Reduir les desigualtats dins i entre els països.
	Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilient i sostenibles.
	Garantir pautes de consum i de producció sostenibles.
	Prendre mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes.
	Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per aconseguir el desenvolupament sostenible.
	Protegir, restaurar i promoure la utilització sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació i aturar i revertir la degradació de la terra, i frenar la pèrdua de diversitat biològica.
	Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tothom i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.
	Enfortir els mitjans d'execució i revifar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible.

Fotografies: Joel Codina, Albert Font Ferré,
Eugeni Pons, Fons AB
Edició: Ateneu Barcelonès, març 2024
D. L.: B 24821-2009

Sumari

-
1. Presentació
 2. L'organització de l'entitat
 3. Els socis i les sòcies
 4. Estratègia
 5. Activitat cultural
 6. Biblioteca
 7. L'Ateneu al món digital
 8. Comunicació i difusió
 9. Relacions amb entitats
 10. Edifici, art i patrimoni
 11. Aspectes econòmics
 12. Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès, 2022-2023

Presentació

CAPÍTOL 1

Reptes de la Junta assolits el 2023

Quan aquesta junta lliura la memòria de l'any que acaba de transcórrer, forçosament ha de comprovar si els compromisos que havia adquirit amb els socis, que són aquells a qui representa, s'han acomplert.

En primer lloc, voldríem destacar l'excel·lència de la programació cultural, impulsada, sobretot, pels socis a través de les tretze seccions de la casa, com demostra l'èxit del cicle d'intel·ligència artificial, entre altres. Ens havíem proposat deixar definitivament enrere la pandèmia, i és per això que les activitats culturals s'han vist incrementades fins a un total de 653, que han tingut també més ressò als mitjans i a les xarxes socials. L'any ha acabat amb la renovació dels ponents de les seccions. Agraïm la feina feta als ponents sortints i desitgem molta sort als nous. La nova Comissió de Cultura és, per primer cop, paritària i la tasca de les seccions cada vegada és més intergeneracional.

Hem augmentat el nombre de socis i n'hem rejuenit l'edat, per tal de fer possible la confluència tan necessària en una entitat que vol tenir futur i continuïtat. Aquest any els joves han creat noves tertúlies, com Cafè Continental, que va ser premiada per la Federació d'Ateneus de Catalunya. Aquestes tertúlies s'uneixen a les més de 30 ja existents, més vives que mai i que hem volgut potenciar anunciant-les periòdicament al butlletí.

L'obertura de l'Ateneu cap enfora ha estat un èxit: la gent hi entra, el coneix i en participa, i el prestigi de l'entitat s'ha reforçat. Hi ha influït la qualitat del restaurant. Estem vigilant molt de prop que això no sigui excessiu i estem pendents de trobar-hi alternatives.

L'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès cada cop compta amb més alumnes presencials, amb la qual cosa la institució ha recuperat els centenars de socis que havia perdut. Felicitem, de tot cor, els 25 anys d'aquesta experiència d'èxit i de feina ben feta.

En aquest repàs no podem oblidar el paper que en aquest període ha tingut la Biblioteca. En l'enquesta feta als socis, una gran majoria es mostren satisfets amb la cobertura temàtica de llibres i revistes, i un 94% valoren positivament l'atenció que reben al taulell.

Però enguany l'objectiu prioritari era fer viable econòmicament la nostra entitat o, com a mínim, no seguir fent créixer un dèficit acumulat que en comprometia seriosament el futur.

Aquest repte s'ha acomplert. Finalment, després d'un gran esforç de contenció, tanquem aquest exercici sense pèrdues i l'estabilitzarem d'ara endavant. Gràcies a totes les persones que ho heu fet possible, socis, treballadors de la casa, patrocinadors i institucions. Això ens dona tranquil·litat per ocupar-nos d'abordar nous reptes de cara al proper any. Ara, el repte que ens queda per assolir és liquidar el dèficit acumulat que hem heretat. Esperem deixar-lo resolt durant la resta de mandat que ens queda.

Enguany hem iniciat, en col·laboració amb la Política Lingüística de la Generalitat, les classes de català per als nouvinguts, que volem estendre al coneixement de la cultura catalana. Aquest és un repte de país i és un pla pilot ambiciós perquè aquests ciutadans arribats a Catalunya, molts dels quals són veïns nostres, se sentin aollits. Amb això, no fem res més que seguir una tradició centenària de l'ateneisme català: contribuir a augmentar l'ascensor social a través de la llengua, la cultura i l'associacionisme, sense els quals no s'assoleix la millora d'oportunitats professionals i la cohesió necessària perquè una societat visqui feliçment la vida col·lectiva. Confiem que tots els socis i amics de l'Ateneu hi participareu, perquè aquest pla, tan ambiciós com necessari, esdevingui un èxit i un exemple a seguir.

LA JUNTA DIRECTIVA

L'organització de l'entitat

L'Ateneu és una entitat propietat dels seus socis i sòcies. La Junta Directiva els representa per tirar endavant el seu mandat i el programa que marca les seves prioritats i punts estratègics. Un gran equip de professionals fa possible que aquestes prioritats es consolidin i desenvolupin durant els 365 dies de l'any. Sense ells res de tot això no seria possible.

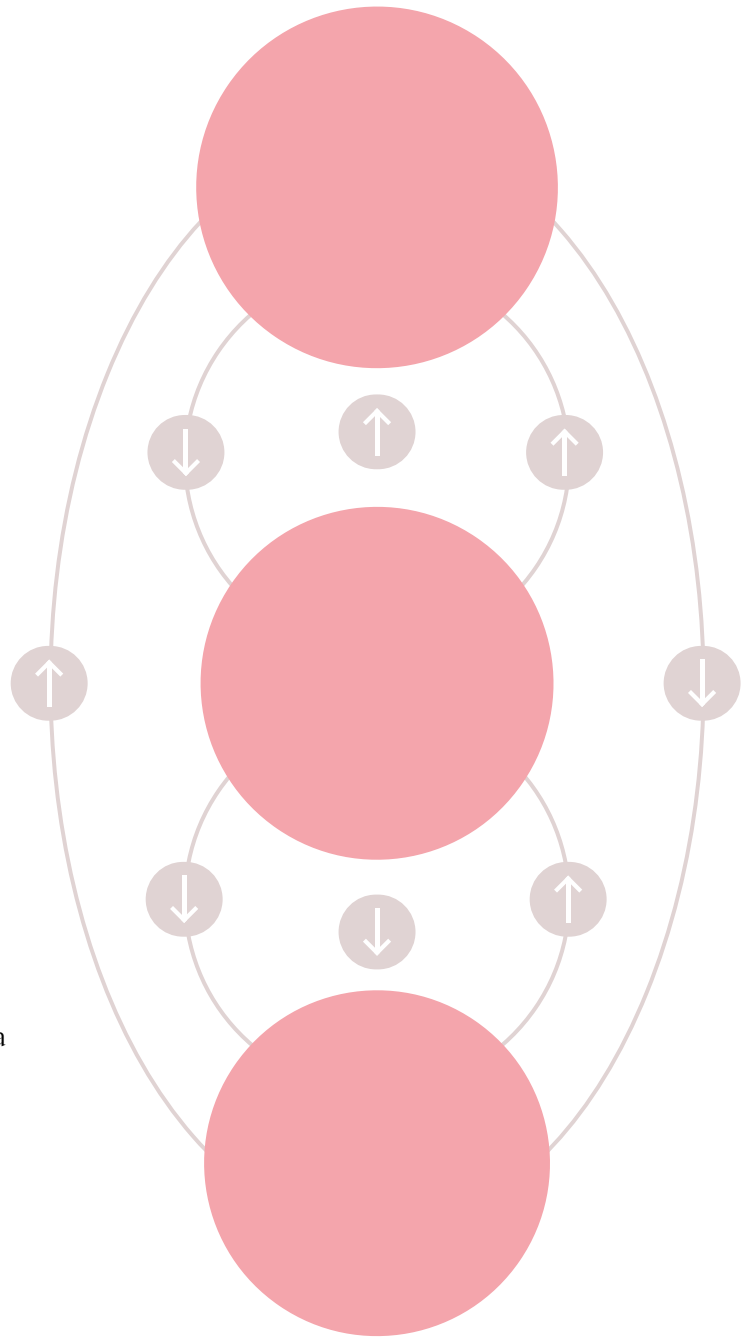
L'Ateneu Barcelonès, de la mà de la seva Junta Directiva, ha fet una aposta clara i decidida per una transició cap una nova manera de governar la institució, marcada per la transparència i la participació de tots els seus actors.

CAPÍTOL 2

L'equip de treball de l'Ateneu es troba distribuït en tres àrees funcionals.

S'han endegat diferents mecanismes i eines que faciliten tota l'activitat que es duu a terme, de manera que a l'oferta cultural de l'Ateneu s'hi sumen les propostes pedagògiques que s'ofereixen des de la nostra reconeguda Escola d'Espectura. L'Escola és un motor de coneixement i una font d'entrada de nous socis i sòcies, i així contribueix al prestigi i a l'estabilitat econòmica de l'Ateneu. Ara mateix seria difícil pensar aquest gran projecte cultural que és l'Ateneu Barcelonès sense la contribució que ofereix l'Escola.

Tambè estem convençuts que el creixement que tenim per davant encara és molt gran.

Governança oberta a la ciutadania / Compromís i diàleg amb els nostres grups d'interès / Treball transversal i col·laboratiu en termes de sostenibilitat / Ús eficient dels recursos públics, producció sostenible i consum responsable / Transparència.

LA JUNTA DIRECTIVA 2023

Isona Passola i Vidal, Presidència

Lluïsa Julià Capdevila, Vicepresidència Primera

Ricard Faura i Homedes, Vicepresidència Segona i Secretaria

Pedro Santos e Silva, Vicesecretaria

Rosa Maria Malet i Ybern, Biblioteca

Elisabet Cirici i Amell, Conservació de l'edifici

Daniel Faura Llimós, Tresoreria

Jordi Jiménez Guirao, Vocalies

Paula Przybylowicz Vidal, Vocalies

Laura Feliu i Martínez, Vocalies

Marià de Delàs Malet, Vocalies

Carme Gual Via, Vocalies

EQUIP
PROFESSIONAL
2023

Ariadna Robert. Gerència

Montserrat Franquesa. Secretaria de Junta i Protocol

Àrea d'Administració i Serveis Generals

Judith Garcia. Responsable d'àrea

Àngels Anguera. Gestió Comptable

Josep Lluís Ninou. Gestió Laboral

**Montserrat Llansola, Gemma Morera (fins al març),
Neus Sánchez (fins al desembre) i Alba Fernàndez.**
Gestió de Socis

Montserrat Roig. Responsable de Serveis Generals

Felip Artero, Manuela Cuesta i José Márquez.
Consergeria i Serveis Generals

Lluís Barceló. Manteniment de l'Edifici i Instal·lacions

Àrea de Coordinació Cultural

Diana Cot (fins a l'abril) / Xavier Padrissa.
Responsable d'àrea

Laia Amorós. Comunicació i Web

Jordina Prats i Paqui Lorite (fins al juny).
Regidoria d'Espais

Àrea de Biblioteca i Arxiu Històric

Sergi Montes. Director de Biblioteca i Arxiu Històric,
i responsable de Sistemes d'Informació i Tecnologia

Merche Blanco. Responsable de Processament
Documental

Marta Bilbeny. Arxiu

**Elena Álvaro, Lluís Barràs, Montserrat Caparrós,
Nuara López, Laura Nieto i Adán Server.**
Biblioteca i Arxiu

Miguel Torrijos. TIC

Estudiants en pràctiques

Gina Boix, grau de Comunicació i Indústries Culturals
de la Universitat de Barcelona

Carlos Cuevas, màster de Biblioteques i Col·leccions
Patrimonials de la Universitat de Barcelona

Elisenda March, màster de Biblioteques i Col·leccions
Patrimonials de la Universitat de Barcelona

Els socis i les sòcies

CAPÍTOL 3

L'Ateneu, com a generador constant de propostes i activitats culturals, té com a motor la implicació real i constant dels seus socis i sòcies. Les tretze seccions de l'entitat programen els diferents actes onze mesos l'any, seccions que gestionen socis que han estat escollits entre tota la massa social. Les més de trenta tertúlies democratitzen i representen les diferents sensibilitats que conviuen en la institució.

Les eleccions a ponents de les seccions, a finals del 2023, reforcen la implicació dels associats en la vida diària del nostre ateneu. La gestió de les diferents seccions obliga a una dedicació continuada durant gairebé els dotze mesos de l'any. Aquesta generositat, combinada amb els coneixements sectorials concrets, enriqueix i enforteix l'intercanvi de coneixement que es produeix setmanalment a la nostra seu.

Ara, aprofitant el potencial que ens ofereixen les eines telemàtiques, podem fer que aquest coneixement es pugui socialitzar més fàcilment a través de la xarxa de xarxes que és Internet.

Els punts de trobada i d'intercanvi de coneixement que representen espais tant emblemàtics com el jardí romàntic, la Biblioteca, l'auditori i les diferents sales repartides per l'edifici, faciliten encara més aquest referent cultural que és i serà l'Ateneu Barcelonès.

L'impacte que per al dia a dia de l'Ateneu va representar la pandèmia de la covid, de mica en mica ha quedat enrere, i ha obert noves oportunitats i n'ha reforçat d'altres que fins ara semblaven prou consolidades. La innovació i les noves maneres d'interactuar amb la cultura potencien encara més les oportunitats que ens dona una entitat centenària com la nostra.

Governança oberta als socis / Compromís i diàleg amb els nostres grups d'interès / Treball transversal i col·laboratiu en termes de sostenibilitat / Ús eficient dels recursos públics, producció sostenible i consum responsable / Transparència.

Estratègia digital centrada en els socis i la seva diversitat / Formats i llenguatges innovadors al servei de l'accessibilitat / Desenvolupament de xarxes socials que facilitin l'accés als nostres continguts culturals i a la programació

SOCIS 2023

- Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya
- Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
- Fundació IDEC
- Fundació Catalana de l'Esplai
- Fundació Vila Casas
- Futbol Club Barcelona
- Parlem Telecom
- Taula d'Entitats del Tercer Sector
- Unió Barcelonina d'Associacions Esportives

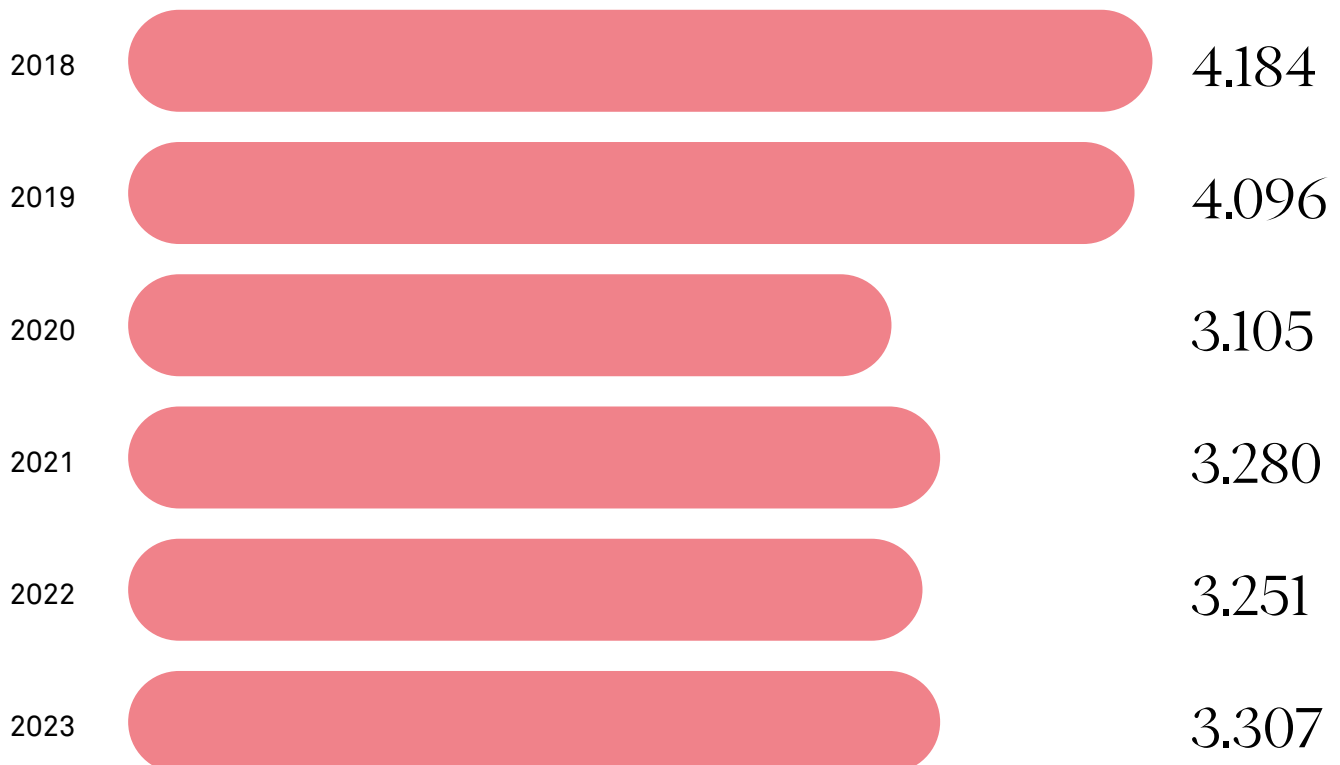
3.307

Socis

9

Socis
col·lectius

Evolució del nombre de socis

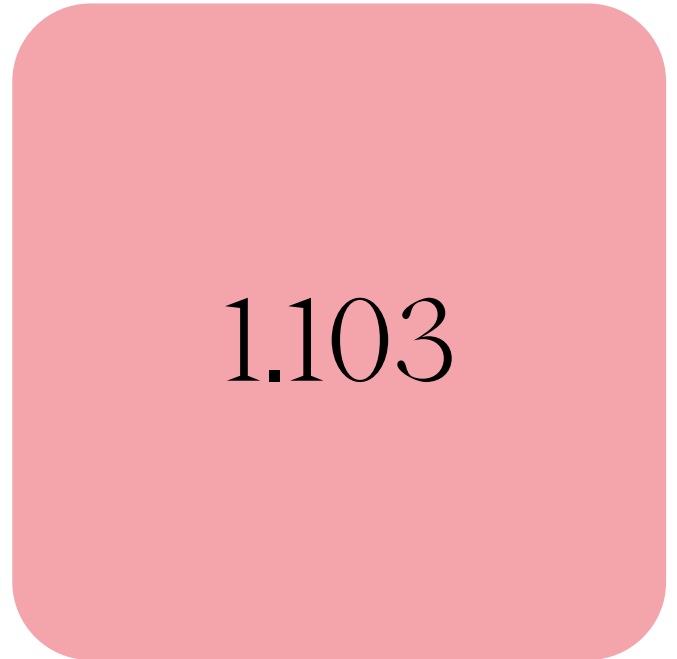

SOCIS 2023

Altes

Baixes

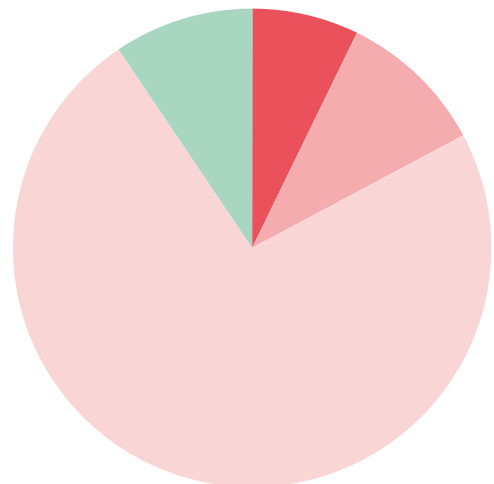
1,75%

Creixement respecte al 2022

RESULTATS DE LES CAMPANYES DE CAPTACIÓ EN NOMBRE DE SOCIS

Socis nous

- **21** Campanya «Porta un soci»
- **29** Campanya «Tast d'estiu»
- **210** Campanyes d'exempció de la quota d'ingrés (Sant Jordi, la Mercè, Nadal, convenis)
- **27** Per fills, nets o parella de socis

Estratègia

L'any 2023 ha representat la consolidació de les transformacions iniciades durant els anys 2021 i 2022, i que ens han de permetre potenciar els diferents eixos programàtics que la junta actual va proposar des de l'inici del seu mandat.

CAPÍTOL 4

Aquests eixos els podem resumir en els punts següents:

- Vetllar per la sostenibilitat econòmica de la institució.
- Prioritzar l'atenció i el servei a sòcies i socis.
- Reduir en el que sigui possible l'impacte de la petjada de carboni de l'Ateneu, optimitzant-ne i reduint-ne els consums energètics.
- Mantenir el màxim grau de qualitat possible en la programació cultural.
- Millorar i posar al dia les instal·lacions de la nostra seu del palau de Savassona.
- Vincular l'Ateneu a la realitat i a les necessitats del nostre barri i, per extensió, de la nostra ciutat.
- Obrir la mirada nacional i internacional, prioritant els llaços culturals amb els territoris de parla catalana.

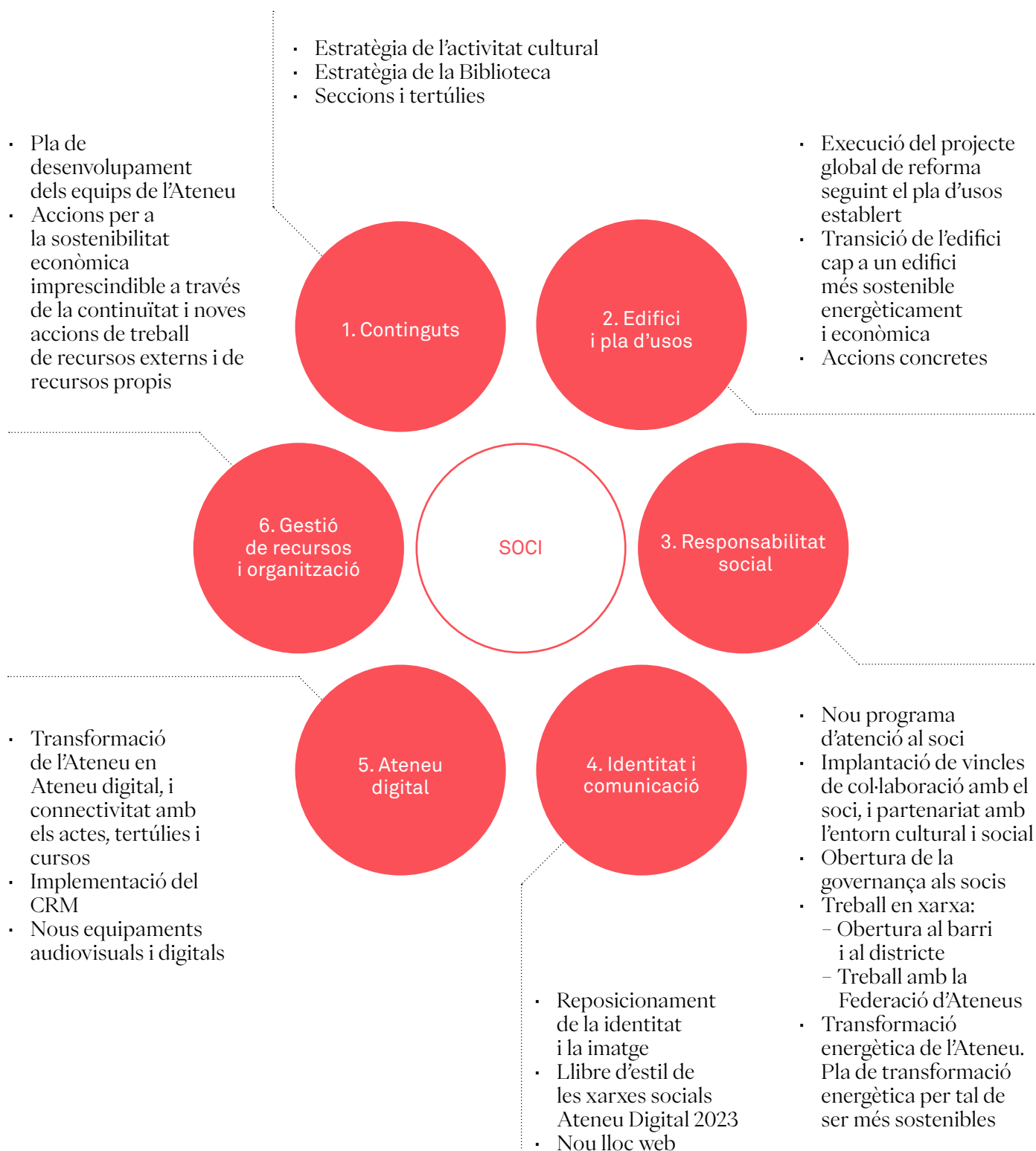
Durant el 2023, hem continuat apostant per aquest canvi de model que ha de convergir en una nova manera de treballar, molt menys jeràrquica, més transversal, transparent i enfocada a donar servei als nostres associats.

Perquè això sigui possible, aquesta transformació ha d'anar acompanyada de noves maneres de fer i noves eines que facilitin aquest canvi. La comunicació, tant interna com externa, ha de reforçar la vocació de servei públic i l'apropament a les entitats i realitats del barri de les nombroses activitats que es programen a la nostra seu.

Aquesta aposta, n'estem convençuts, arribarà a consolidar-se durant l'any que tot just comencem.

PLA D'ACCIÓ 2023-2024

6 GRANS BLOCS / 19 PROGRAMES CLAU

El desenvolupament que se n'ha fet el 2023 es reflecteix a la present memòria i als capítols que venen a continuació.

Per al 2024 es prioritzarà la SOSTENIBILITAT de l'Ateneu Barcelonès, tant econòmica com energètica. És per aquest motiu que s'activaran totes les accions dirigides a aquests objectius, com ara la instal·lació de plaques solars al terrat del palau Savassona per tal de reduir l'elevat consum energètic, o com ara el lloguer d'espais per poder generar més ingressos propis, així com també la dinamització de la vida associativa, de manera que es generi més activitat que porti també a l'increment de socis que hi participin.

Activitat cultural

L'Ateneu Barcelonès acompanya des de fa més de 160 anys la societat i la cultura catalanes amb la voluntat de ser un dels principals centres de debat intel·lectual i de promoció de la seva llengua i la seva cultura. Té com a objectius promoure l'**autoformació cultural ciutadana**, impulsar un **diàleg obert, transversal i constructiu** amb la societat, i ser un centre de **difusió de debats** d'àmbit nacional i un nucli de **creació i promoció de coneixement** de forma participativa.

CAPÍTOL 5

CULTURA MULTIDISCIPLINÀRIA EN XARXA

L'activitat cultural de l'entitat es basteix tant amb la **producció d'activitats pròpies** com amb la **col·laboració amb altres entitats**, ja siguin del mateix barri, de la ciutat o bé del país, així com amb d'altres territoris, per aconseguir visualitzar la pluralitat i també la unitat de la llengua i de la cultura catalanes.

Les temàtiques de totes les activitats de l'Ateneu busquen un equilibri entre la reflexió i el coneixement de **continguts universals** i l'abordatge de temes i esdeveniments de l'**actualitat social i cultural** del nostre context. Coneixement, pensament i actualitat estan en constant diàleg, lligant passat i present amb la voluntat de dilucidar com serà el futur.

L'activitat cultural es vertebra a través de la Junta, de les tretze seccions temàtiques i de les més de 30 tertúlies que s'ocupen de dinamitzar la vida associativa amb activitats de formats ben diversos: conferències, debats, taules rodones, concerts, recitals, tallers, projeccions de cinema, exposicions, representacions teatrals, seminaris, tertúlies, presentacions de llibres o cursos de formació. Del conjunt d'aquesta sòlida oferta cultural, en gaudeixen milers de persones cada any.

CULTURA PARTICIPATIVA

D'una banda, la **Junta** vehicula demandes i propostes dins la programació cultural anual, en funció d'esdeveniments i peticions d'entitats culturals, educatives i científiques diverses. I, alhora, fa propostes en consonància amb les necessitats del nostre context social i cultural.

D'altra banda, cadascuna de les **seccions** està coordinada per un ponent que s'escull democràticament cada tres anys entre els membres de la secció. Cada soci o sòcia pot formar part d'un màxim de tres seccions en funció dels seus interessos culturals.

Les seccions de l'Ateneu Barcelonès són aquestes:

- Arts Visuals
- Ciències i Tecnologia
- Cinema
- Ecologia
- Economia
- Escacs
- Estudis Polítics, Jurídics i Socials
- Feminismes
- Filosofia
- Història
- Llengua i Literatura
- Música
- Teatre

La reunió de tots els ponents constitueix la **Comissió de Cultura**, que decideix les línies d'actuació i concreta cada mes la programació cultural de l'Ateneu.

Finalment, hi ha les **tertúlies**, que, amb periodicitats diverses, hi sumen activitats culturals de formats més petits. N'hi ha més d'una trentena, són dirigides pels mateixos associats i giren al voltant de temes humanístics, culturals, polítics i socials. Aglutinen un gran nombre de participants i tenen una periodicitat regular.

Més de 30 tertúlies
Espai de trobada i de debat plural que caracteritza l'**Ateneu Barcelonès**, com a fòrum d'opinió i altaveu de la societat civil

Les tertúlies de joves volen esdevenir el punt de trobada cultural obert, interdisciplinari i transversal dels joves. L'objectiu fonamental d'aquesta proposta és recuperar l'esperit de les tertúlies històriques de l'Ateneu Barcelonès.

ESDEVENIMENTS I ACTIVITATS DESTACATS

- **Cicle «Testimonis visuals del nostre temps: art contemporani a l'Ateneu Barcelonès».** Aquest cicle va ser organitzat per la Junta, amb l'assessorament específic de Rosa M. Malet, i va permetre aproximar-se a cinc obres d'art que tenim a l'Ateneu amb els seus autors i principals coneixedors. Aquesta activitat va generar una manera innovadora d'apropar-se a aquestes obres d'art.
- **Cicle «La forja d'una economia industrial, 1820-2020: èxits i fracassos del desenvolupament econòmic espanyol».** Aquest cicle homenatge constava de cinc actes i va ser organitzat per la Junta, la secció d'Economia, la Fundació Jordi Nadal i la Universitat de Barcelona. Va comptar amb els principals economistes de les universitats de l'Estat.
- **Cicle «Més intel·ligents, més humans? Algoritmes, societat i cultura».** Aquest cicle, coordinat per la secció de Ciències i Tecnologia, va comptar amb la participació de la resta de seccions i també amb moltes altres entitats culturals, científiques i educatives del nostre país. Va constar de setze actes, entre els quals cal destacar la presència del pensador Rob Riemen, el filòsof Éric Sadin i el director de la unitat d'IA de l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT), Antonio Torralba, en conversa amb el filòsof català Francesc Torralba.
- **Oasis Musicals.** Aquesta activitat, ja en el seu segon any d'edició, es realitza en col·laboració amb l'ESMUC. Combina el format concert amb la conferència didàctica sobre peces musicals de compositors i compositoras catalans.
- **Cicle de Lied.** Conjuntament amb els alumnes del màster de Lied Victòria dels Àngels, es va dur a terme aquest cicle musical per aproximar-se a una de les principals formes musicals de la música romàntica.
- **Concert del premi Maria Canals.** Amb la col·laboració del soci i mecenes Joan-Artur Roura, el guanyador del premi Maria Canals, el jove coreà Jin Woo Bae, va oferir un concert al nostre auditori.
- **Memorial Ateneu.** Durant la tardor es va dur a terme el rodatge del documental *Sota el jou del franquisme. Memorial Ateneu Barcelonès*, un exercici de memòria de sis socis i sòcies de l'Ateneu per recuperar les seves vivències durant la dictadura franquista, l'opressió de les dones i la situació dels represaliats.
- **Cursos de català per a nouvinguts.** L'any 2023 s'han realitzat diversos cursos de llengua catalana per a persones nouvingudes organitzats pel Consorci per a la Normalització Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Aquests cursos són una eina de cohesió social i han arribat a més d'una cinquantena de persones que volen aprendre la nostra llengua per incorporar-se millor a la vida social de Catalunya.

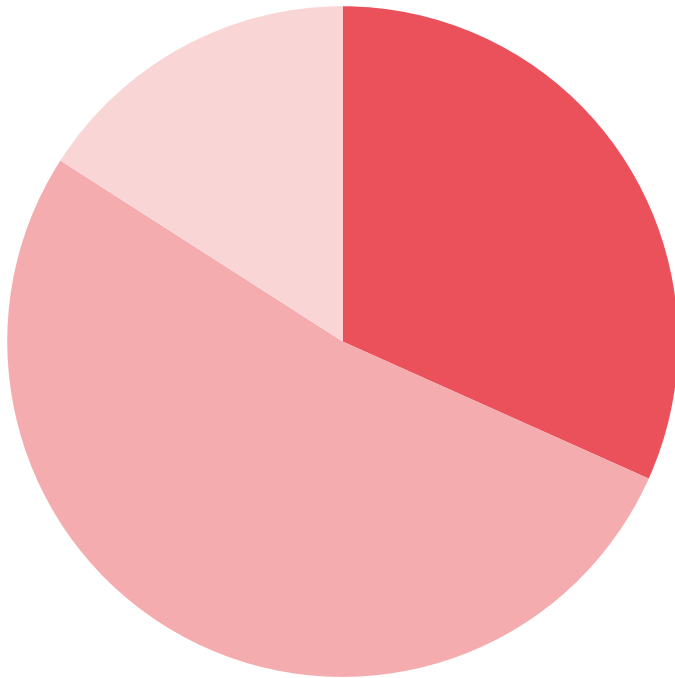

Aliances per garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Apropament al públic local i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per fomentar el debat i l'educació cultural / Difusió de la cultura / Sensibilització sobre temàtiques socials i ambientals / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per garantir l'accés de tots els públics als nostres continguts.

ACTES 2023

Nombre d'actes

- 207 Actes Ateneu
- 342 Tertúlies
- 104 Actes externs

653

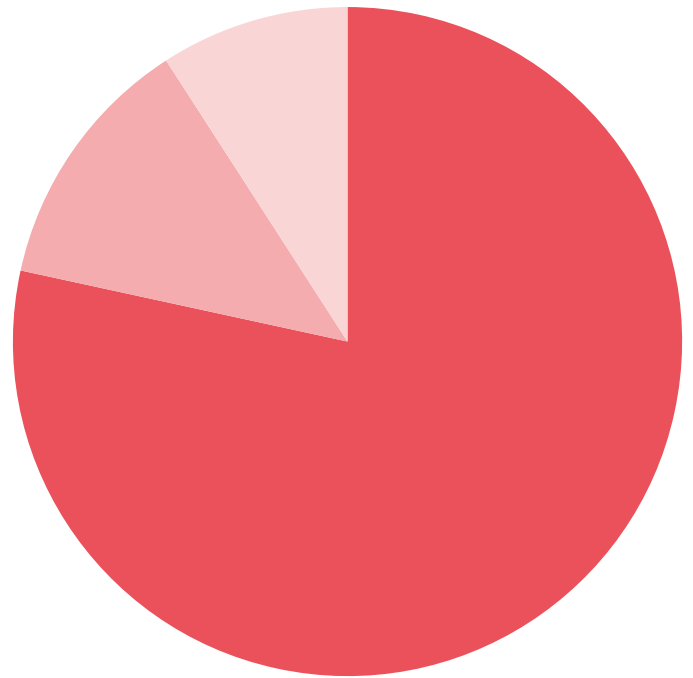
Actes realitzats

29,5%

Creixement respecte al 2022

Nombre d'assistents presencials

- 19.012 Actes Ateneu
- 3.024 Tertúlies
- 2.212 Actes externs

24.248

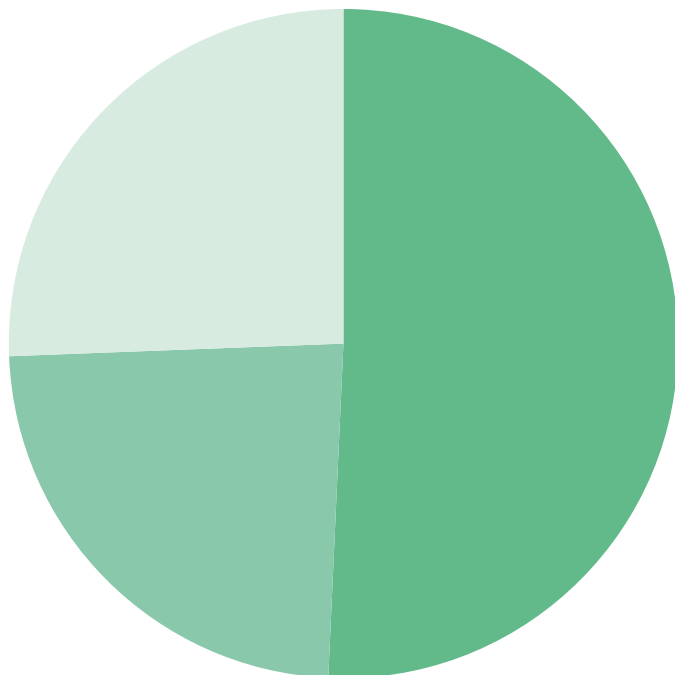
Assistents presencials als actes

34,3%

Creixement respecte al 2022

ACTIVITATS ORGANITZADES PER L'ATENEU

- 105 Actes organitzats per les seccions
- 49 Actes impulsats per la Junta Directiva
- 53 Actes en col·laboració

207

Nombre total d'actes

18,8

Mitjana d'actes mensuals

10,8%

Creixement respecte al 2022

22.012

Nombre total d'assistents presencials

6,1%

Creixement respecte al 2022

106,33

Mitjana d'assistència per acte

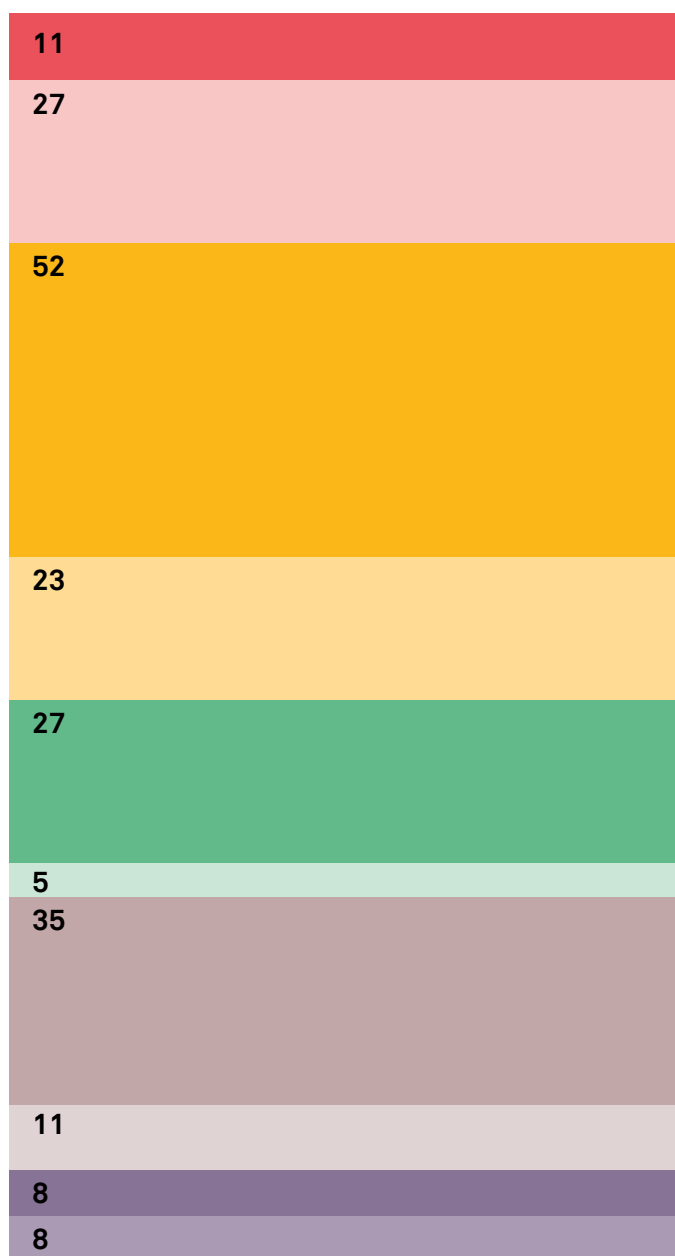
-4,07%

Creixement respecte al 2022

TIPOLOGIA D'ACTES I ASSISTÈNCIA

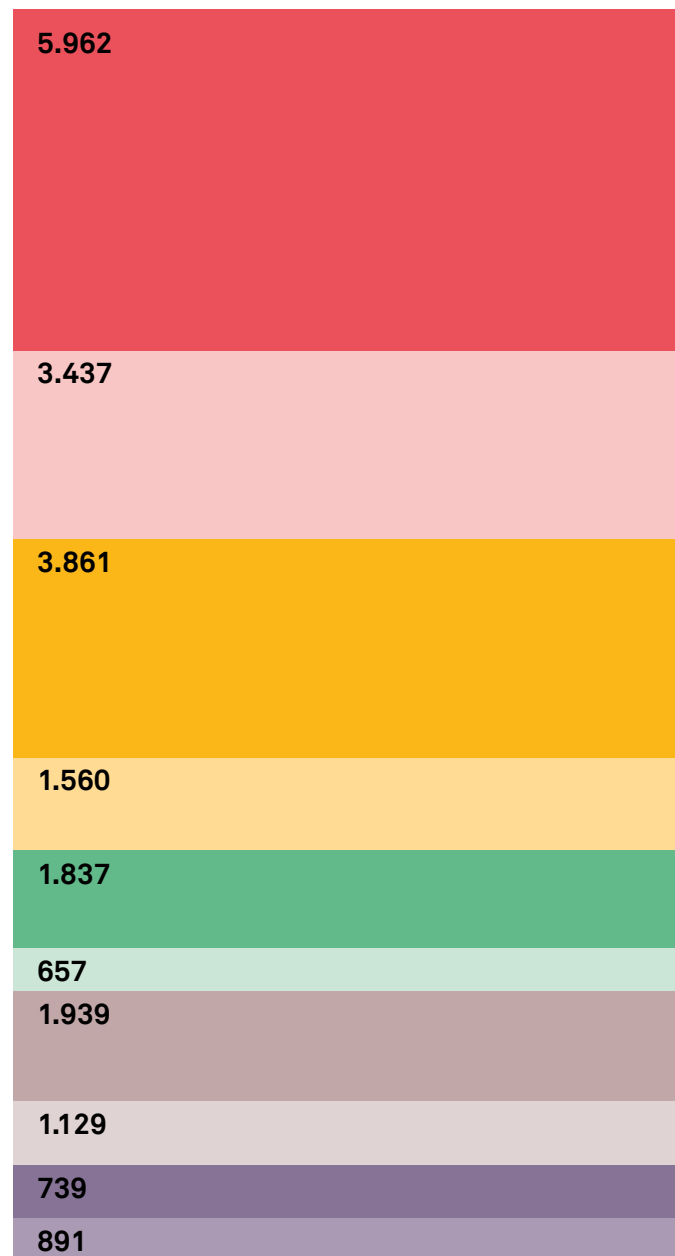
207

Nombre d'actes

22.012

Nombre d'assistents

- Actes singulars
- Concerts
- Conferències
- Diàlegs debat
- Taules rodones

- Homenatges
- Presentacions de llibres
- Projeccions audiovisuals/cinefòrums
- Recitals/lectures
- Espectacles teatrals

ACTES EN COL·LABORACIÓ AMB ALTRES ENTITATS

53

Actes en col·laboració

3.340

Assistents

ACTIVITATS ORGANITZADES PER LES SECCIONS

13

Cada secció té un ponent, una persona, escollida entre els socis, que impulsa i organitza les activitats de la secció corresponent.

Seccions temàtiques

Seccions	Ponents fins a l'octubre 2023	Ponents a partir d'octubre 2023
Arts Visuals	Bernat Puigdollers	Alba Font
Ciències i Tecnologia	Aleix Ràmia	Joan Vives, gestor
Cinema	Salvador Llopart	Nil Ruiz
Ecologia	Santiago Vilanova	Jordi Carrasco
Economia	Joaquim Perramon	Miquel Àngel Barrabia
Escacs	Lourdes Porta	Eduard Verdú
Estudis Polítics, Jurídics i Socials	Marta Chavarria	Martí Serra
Feminismes	Ariadna Romans, gestora	Ariadna Romans, gestora
Filosofia	Berta Galofré	Berta Galofré
Història	Narcís Argemí	Joan Solé
Llengua i Literatura	Ivet Zwatzko, gestora	Mireia Arguijo
Música	Jordi Mas, gestora	Maria Ribé Isart, gestora
Teatre	Jaume Comas	Andrea Pereira

105

Actes organitzats
per les seccions

9,54

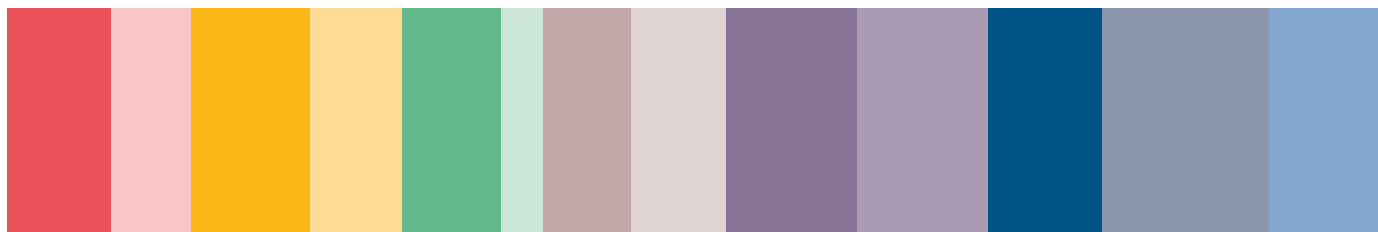
Mitjana d'actes mensuals 2023
(de setembre a juny)

32,9%

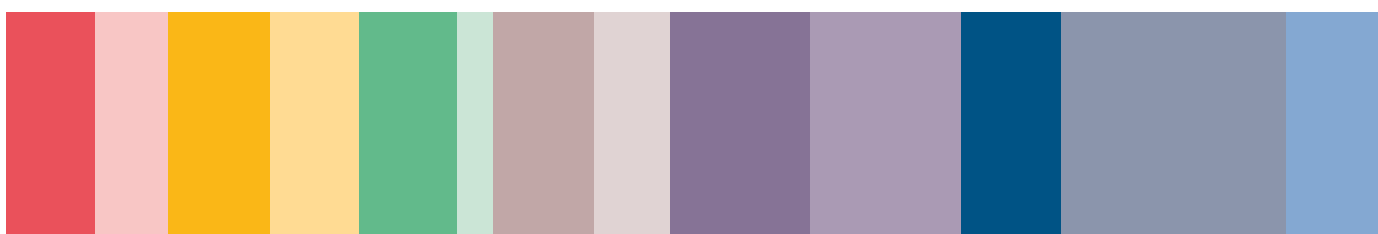
Creixement respecte al 2022

ACTES I ASSISTENTS PER SECCIÓ

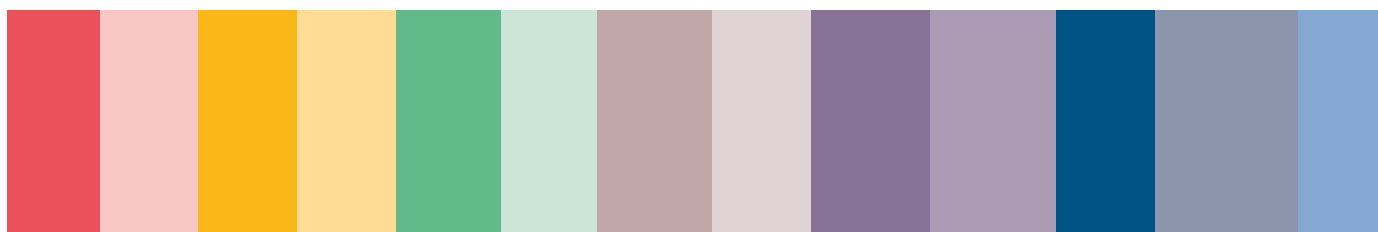
Nombre d'actes per secció

Nombre d'assistents

Mitjana d'assistents per acte

9.922

Nombre
d'assistents

94,49

Mitjana d'assistents per acte

43,57%

Creixement respecte al 2022

16,1%

Creixement respecte al 2022

ACTES I ASSISTENTS PER SECCIÓ

Nombre d'actes per secció

● 8	Arts Visuals	● 7	Feminismes
● 6	Ciències i Tecnologia	● 10	Filosofia
● 9	Cinema	● 10	Història
● 7	Ecologia	● 8	Llengua i Literatura
● 8	Economia	● 13	Música
● 3	Escacs	● 9	Teatre
● 7	Estudis Polítics, Jurídics i Socials		

Nombre d'assistents

● 633	Arts Visuals	● 593	Feminismes
● 507	Ciències i Tecnologia	● 1.007	Filosofia
● 763	Cinema	● 1.106	Història
● 604	Ecologia	● 705	Llengua i Literatura
● 734	Economia	● 1.634	Música
● 249	Escacs	● 693	Teatre
● 694	Estudis Polítics, Jurídics i Socials		

Mitjana d'assistents per acte

● 79	Arts Visuals	● 85	Feminismes
● 85	Ciències i Tecnologia	● 101	Filosofia
● 85	Cinema	● 111	Història
● 86	Ecologia	● 88	Llengua i Literatura
● 92	Economia	● 126	Música
● 83	Escacs	● 77	Teatre
● 99	Estudis Polítics, Jurídics i Socials		

ALTRES INICIATIVES

Visites guiades al palau Savassona
Activitat «Redescobreix l'Ateneu»
amb Cases Singulares

1.697

Participants

223,5%

Creixement respecte al 2022

Biblioteca

El Consell Assessor de la Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès és un òrgan consultiu que es constitueix amb la voluntat d'eixamplar la xarxa de complicitats amb diverses institucions i organitzacions del sector bibliotecari del nostre país, a més de rebre recomanacions per als projectes en què es treballa o sobre les línies d'actuació futures.

CONSELL ASSESSOR DE LA BIBLIOTECA

El Consell Assessor està constituït per les següents persones, algunes de les quals són representants d'empreses i institucions, i d'altres hi figuren com a experts en l'àmbit bibliotecari:

Ferran Burguillos, gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona.

Marta Cano, gerent dels Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

Glòria Pérez Salmerón, presidenta de Stichting IFLA Global Libraries.

Ramon Ros, director d'Aprenentatge, Recerca i Ciència, Junta del Consorci de Servis Universitaris de Catalunya.

Eugènia Serra, directora de la Biblioteca de Catalunya.

Sílvia Sanahuja, cap del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya.

Miquel Térmens, degà de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona.

Anna Valls, directora del Centre de Documentació i del Museu de les Arts Escèniques.

El Consell Assessor es reuneix una vegada l'any. Paral·lelament, alguns dels membres del Consell col·laboren individualment amb l'Ateneu a l'hora d'impulsar accions o projectes concrets.

CAPÍTOL 6

Tanquem l'any 2023 amb la constatació que, respecte a l'any anterior, s'ha produït un increment d'un 8% en l'ús dels serveis principals de la Biblioteca, és a dir, préstecs i servei d'obtenció de documents.

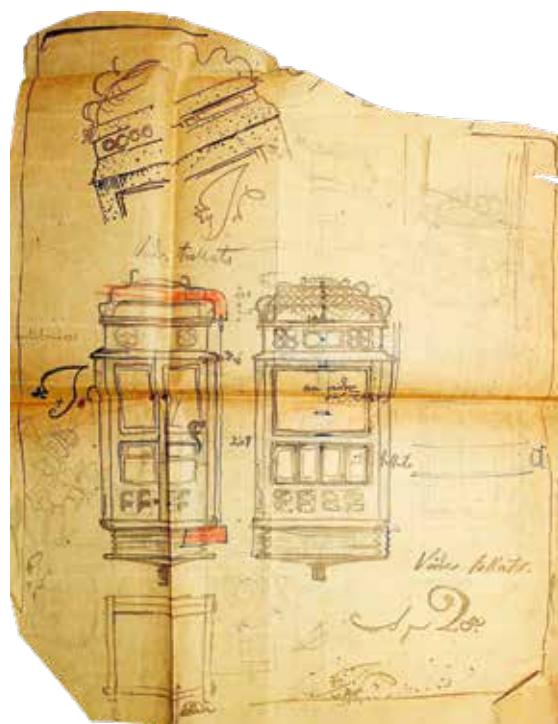
Aquest fet és atribuïble a la millora i a l'increment de la tasca de difusió dels fons i de les col·leccions, tant a la Biblioteca com a les xarxes socials. Això ha estat una conseqüència de l'estreta col·laboració entre l'equip de la Biblioteca i el de Comunicació. També ho és la iniciativa #FonsAB, una línia de difusió de fons singulars de la Biblioteca i l'Arxiu a les xarxes socials.

Enguany la Biblioteca ha prestat obres del seu fons, per formar part de les exposicions "*La Catalunya de Jules Ainaud (1871-1872)*", a la Fundació Mapfre, i "*Joan Fuster - Josep Pla: una conversa infinita*", exposició de caràcter itinerant.

La biblioteca i arxiu de l'Ateneu Barcelonès ha participat en les següents commemoracions, amb l'exposició i difusió de les col·leccions publicacions patrimonials i fons d'arxiu que ens singularitzen.

- *Louis Pasteur* (1822-1895): amb motiu del bicentenari del naixement del bacteriòleg francès s'exposen les publicacions sobre els estudis per al desenvolupament de les vacunes. La mostra bibliogràfica es va poder gaudir des de finals de 2022 fins al maig del 2023.
- *Lluís Domènech i Montaner* (1849-1923): commemoració del centenari de la mort de l'arquitecte i president de l'Ateneu Barcelonès. Entre el 23 de maig i el 7 de novembre de 2023 s'ha exposat la documentació d'arxiu i de biblioteca més significativa per a la història i desenvolupament de la nostra entitat dels períodes que Domènech i Montaner fou president (1898-1900), (1904-1906) i (1911-1913): Es va posar en relleu l'adquisició de l'edifici actual, la compra de la valuosa biblioteca del bibliòfil M. Victorià Amer, com també la seva participació en la lluita per a la defensa dels drets de Catalunya i de la difusió de la cultura catalana.

Gràcies a un acord de col·laboració amb el CRBMC (Centre de Restauració de Bens Mobles de Catalunya), hem pogut portar a terme un estudi exhaustiu de l'estat de conservació del fons patrimonial de la Biblioteca. Aquesta tasca s'ha fet amb la intenció de poder establir un ordre de prioritats per actuar, quan sigui possible, davant les afectacions que tinguin alguns dels llibres i documents.

Ascensor de l'Ateneu Barcelonès.
Disseny atribuït a Lluís Domènech i Montaner
Esbossos i documents referents a l'ascensor; que custodia l'Arxiu Històric de l'Ateneu Barcelonès

En l'àmbit del fons patrimonial, aquest any 2023 s'ha continuat amb l'esforç de digitalització de 187 llibres del segle XIX, que s'han incorporat a la Memòria Digital de Catalunya. La Biblioteca participa en aquest projecte cooperatiu, que conté més de 3.600 obres digitalitzades i de consulta pública, entre les quals trobem incunables, fullets, manuscrits i llibres dels segles XVI al XIX-XX.

Respecte al fons d'obres contemporànies, el 2023 ens hem vist obligats a aturar les compres, de manera circumstancial, obligats per una necessària prudència pressupostària. Per intentar cobrir les mancances, hem iniciat un seguit de contactes amb diverses editorials. Gràcies als acords que hi hem establert, ha estat possible incorporar al catàleg més de 300 novetats bibliogràfiques.

Al llarg de 2023, hem comptat amb l'ajut de les següents editorials: Anagrama, Afers, Arcàdia, Barcino, Base, Cal Carré, Columna, Destino, Edicions 62, Edicions de 1984, Edicions de la Universitat de Barcelona, Enciclopèdia Catalana, Empúries, Galaxia Gutenberg, LaBreu, Les Hores, Pasado y Presente, Periscopi, Planeta, Pòrtic, Proa, Raig Verd, Trípod i Univers Edicions.

L'enquesta feta a la tardor de 2023, per conèixer el nivell de satisfacció dels socis i sòcies de l'Ateneu respecte als serveis que ofereix l'entitat, ha posat de manifest que la Biblioteca segueix sent el punt més ben valorat de la institució.

PRINCIPALS RESULTATS DE LA BIBLIOTECA 2023

VISITANTS ANUALS

85.640

Persones

7% Increment respecte al 2022

DOCUMENTS
AL CATÀLEG

171.970

Documents

2% Increment respecte al 2022

NOVETATS A
LA COL·LECCIÓ

2.887

Llibres

19% Descens respecte al 2022

DONACIONS

1.199

Obres

124 % Increment respecte al 2022

VISITES AL
CATÀLEG WEB

27.069

Cerques

11% Increment respecte al 2022

PETICIONS
DE SOCIS

87

Obres adquirides (57% de les peticions)

17% Descens respecte al 2022

81.069

Pàgines vistes

26% Increment respecte al 2022

442

Préstecs interbibliotecaris

8% Increment respecte al 2022

EVOLUCIÓ DELS PRÉSTECES

8.402

Préstecs

32%

Socis que han fet ús del servei de préstec

8

Documents prestats per persona de mitjana

4% ↑

Increment respecte al 2022

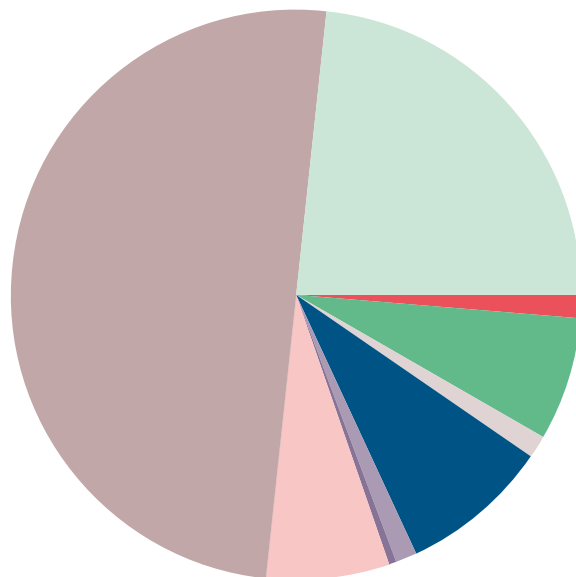
6% ↓

Descens respecte al 2022

PRÉSTECES DISTRIBUÏTS PER MATÈRIES

En percentatge

- 1,3 Generalitats
- 7 Filosofia
- 1,3 Religió
- 8,5 Ciències socials
- 1,2 Ciències pures
- 0,4 Ciències aplicades
- 7 Arts
- 50 Llengua i literatura
- 23,3 Història

Patrimoni digitalitzat

Consultable a través de portals i repositoris digitals d'àmbit nacional i internacional:

- **Memòria Digital de Catalunya:** 22 incunables, 1.277 fullets, 1.548 manuscrits i 760 monografies.
- **ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques):** revistes i diaris patrimonials.
- **Biblioteca Virtual de Premsa Històrica:** revistes i diaris patrimonials.
- **Càtedra Màrius Torres:** revistes modernistes.
- **Europeana:** Fons d'imatges de la Primera Guerra Mundial.
- **Google Library Project:** 11.934 volums.

Arxiu Històric

L'Ateneu disposa d'un arxiu històric de gran relleu per a l'estudi de la societat civil barcelonina dels segles XIX i XX.

L'Arxiu Històric està compost per documents originals i un fons digital de 40,42 TB, que l'any 2023 s'ha ampliat en 2,23 TB.

Principals actuacions 2023

Impuls a la digitalització del fons patrimonial, i ampliació del volum d'obres digitalitzades i disponibles en obert.

Establiment d'una línia de comunicació específica al voltant dels serveis i col·leccions de la Biblioteca, amb presència constant en els diferents canals de difusió de l'entitat.

Anàlisi de l'estat dels fons i col·leccions, i prioritització de les línies d'actuació futures.

192

Consultes d'investigadors

26%

Increment respecte al 2022

Apropament al públic local i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per fomentar el debat i l'educació cultural / Difusió de la cultura / Sensibilització sobre temàtiques socials i ambientals / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per garantir l'accés de tots els públics als nostres continguts.

L'Ateneu al món digital

CAPÍTOL 7

Cal destacar l'acord del Govern pel qual s'impulsa i es promou l'ús del domini .cat, i la presència del català a Internet i en les tecnologies digitals avançades.

A escala global, s'està produint el que s'anomena la revolució digital, un fenomen que afecta gairebé tots els aspectes de la nostra vida, des dels més socials i personals fins als més econòmics o polítics, que tenen un impacte més general.

L'Ateneu no pot quedar al marge d'aquesta revolució i de les transformacions que està produint. La cultura, en tots els seus aspectes i variants, està experimentant canvis significatius a causa de l'efecte que les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) estan tenint tant en la manera com es crea i es comparteix com en la manera com es conserva i es consumeix.

Tot i que aquest impacte presenta oportunitats significatives, també planteja alguns reptes, com ara la qüestió de l'accés equitatiu i la protecció dels drets culturals en l'entorn digital.

Des de l'Ateneu, creiem que la tecnologia s'ha d'adoptar amb l'objectiu de millorar la qualitat i la quantitat dels serveis que oferim als nostres associats, alhora que augmentem el retorn cultural que proporcionem a tota la ciutadania de Barcelona. Per aquest motiu, incorporarem i incorporarem, en la mesura dels nostres recursos, els avenços i les novetats tecnològiques que ens acostin més al nostre objectiu, tot preservant sempre l'essència i la missió de la institució.

Principals actuacions 2023

- **Renovació del servidor de treball.** El 2023 s'ha adquirit i posat en marxa el nou maquinari per garantir els diferents serveis de l'entitat. Una de les principals novetats ha estat la incorporació d'un segon sistema de còpia de seguretat en un espai físic diferenciat.
- **Cartelleria digital.** El pati de carruatges disposa d'un sistema de gestió remot per publicar i difondre continguts a partir de la pantalla que hi ha instal·lada.
- **Venda d'entrades.** S'ha incorporat un sistema per vendre entrades per a l'accés al jardí dels no socis i que permet destinar recursos per al manteniment d'aquest espai.
- **Imatges en xarxa.** Recull les imatges de les activitats actuals més destacades de l'Ateneu. L'any 2023 s'han publicat 1.025 noves imatges, i a la xarxa se n'ofereixen un total de 24.546.
- **Nou equipament audiovisual.** S'ha renovat el sistema de so i enregistrament de la sala Verdaguer.
- **Streaming de les activitats.** L'any 2023 s'han retransmès en directe 89 actes.

DISPOSITIUS MÒBILS

81.365

Visites anuals des de dispositius mòbils
(telèfons i tauletes)

20%

Increment respecte
al 2022

EVOLUCIÓ DE LES VISITES DESDE DISPOSITIUS MÒBILS (MITJANA MENSUAL 2021-2023)

Total visites

Mitjana mensual

PORTAL WEB

172.610

Visites anuals
(mitjana mensual: 14.384 visites)

13%

Increment respecte
al 2022

EVOLUCIÓ DE LES VISITES AL PORTAL WEB (MITJANA MENSUAL 2021-2023)

Total visites

Mitjana mensual

AGENDA D'ACTIVITATS

59.273

Visites anuals

146.268

Pàgines vistes

9%

Increment respecte al 2022

30%

Descens respecte al 2022

SERVEIS DE LA BIBLIOTECA

(consultes al catàleg, préstecs, reserva de documents, desiderates...)

29.444

Visites anuals

90.527

Pàgines vistes

14%

Increment respecte al 2022

11%

Increment respecte al 2022

ELS VÍDEOS MÉS VISTOS

Una història del capitalisme
(2023)

3.368

3.368

Eudald Carbonell sobre el futur
de la humanitat
(2023)

2.192

2.192

Concert de Lucía Fumero
(2020)

2.000

12.058

La deshumanització del món
(2023)

1.420

1.420

Descobreix l'Ateneu Barcelonès!
(2021)

1.354

4.366

Visualitzacions

Visualitzacions totals
(fins al 31/12/23)

CANAL YOUTUBE ATENEU

92.156

Visites anuals

5.943

Persones subscrites

4%

Increment respecte al 2022

13%

Increment respecte al 2022

1.491 GRAVACIONS DISPONIBLES

L'ARXIU DE LA PARAULA

10.677

Visites anuals

19.191

Pàgines vistes

9%

Increment respecte al 2022

16%

Descens respecte al 2022

2.531 ENREGISTRAMENTS D'ACTES REALITZATS A L'ATENEU

Aliances per garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Apropament al públic local i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per fomentar el debat i l'educació cultural / Difusió de la cultura / Sensibilització sobre temàtiques socials i ambientals / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per garantir l'accés de tots els públics als nostres continguts.

Comunicació i difusió

Durant el 2023 s'ha treballat per millorar la comunicació tant interna com externa, a través de les reunions d'equip i de ponents, per gestionar i difondre millor les nostres activitats culturals, i per aprofitar totes les eines digitals que revolucionen la vida cultural. Ha estat l'any d'aplicació del llibre d'estil per a les creativitats, les eines digitals i els documents de comunicació interna i externa, i treballem perquè els col·laboradors i ponents facin servir les mateixes normes d'estil.

CAPÍTOL 8

S'han incorporat el nou logotip i el segell de l'Ateneu Barcelonès a tots els canals de comunicació existents. En relació amb aquests canals, seguim treballant en el disseny del butlletí setmanal, i mantenim l'apartat "La Junta informa" amb la voluntat de ser transparents i per poder donar les notícies de primera mà cada setmana.

Respecte a la comunicació a les xarxes, mantenim les indicacions donades al llibre d'estil per dinamitzar la informació a través d'X, Facebook i Instagram. Aquestes normes d'estil ens ajuden a ser més identificables i a adaptar-nos als canvis que es produeixen constantment en els *media*.

En aquest sentit, la feina amb les seccions i algunes tertúlies ha estat essencial per millorar la comunicació i oferir una imatge d'unitat de la institució: moltes seccions gestionen directament els seus comptes, que multipliquen l'efecte comunicador dels actes i esdeveniments de l'Ateneu.

Presència als mitjans de comunicació

S'han fet notes de premsa dels actes més rellevants i s'han enviat als contactes dels mitjans de comunicació. S'han fet entrevistes en televisions a membres de la Junta per donar a conèixer l'activitat de l'Ateneu, i s'han negociat faldons en diaris i revistes per tal de tenir més visibilitat.

Millora de l'accés de tothom als nostres continguts i als nostres materials de comunicació / Desmaterialització de la comunicació de l'Ateneu per reduir l'impacte ambiental / Racionalització de recursos i millora de les eines en termes de sostenibilitat / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per a l'apropament de la cultura a tots els públics.

IMPACTE MEDIÀTIC

1.498

Impacte mediàtic

64,07%

Increment respecte al 2022

El nou servei de *clipping* ens informa del nombre d'articles i l'impacte econòmic que tenen en els mitjans. Aquest any les aparicions en mitjans estan valorades en 18.166.746 €

Notícies més destacades

- 35 notícies sobre l'acte "Amnistia. Una oportunitat per avançar", lloguer d'En Comú Podem.
- 23 notícies sobre el premi Crexells i Mar Bosch.
- 20 notícies sobre el Corpus i l'Ou com Balla.

Impacte mediàtic 2021-2023

XARXES SOCIALS DE DIFUSIÓ

Twitter: 21.061 seguidors

6,14% Increment respecte al 2022

Facebook: 8.867 seguidors

2,73% Increment respecte al 2022

Instagram: 8.933 seguidors

40,83% Increment respecte al 2022

BUTLLETÍ ELECTRÒNIC SETMANAL

10.372

Persones subscrites
(socis i subscriptors)

1,03%

Increment respecte al 2022

GRAVACIONS, ENTREVISTES I RODATGES A L'ATENEU

20

Gravacions i rodatges a l'Ateneu

33,33%

Increment respecte al 2022

També som altaveu de cultura a la ciutat.

Google Street View

Som un dels centres culturals de Barcelona als quals es pot fer una visita virtual (www.ateneubcn.org/noticies/visita-virtual-ateneu-barcelones).

Joventuts Musicals de Barcelona

Calendari de concerts de música clàssica a Barcelona "Joves & Música".

Canal Ateneu

- 1.449 gravacions disponibles d'actes realitzats a l'Ateneu
- 5.943 persones subscrites
13,39% Increment respecte al 2022
- Visites anuals 2023: 92.156
4,45% Increment respecte al 2022

Els vídeos més vistos

1. *Una història del capitalisme* (2023) - 3.368
2. *Eudald Carbonell sobre el futur de la humanitat* (2023) - 2.192
3. *Concert de Lucía Fumero* (2020) - 2.000
4. *La deshumanització del món* (2023) - 1.420
5. *Descobreix l'Ateneu Barcelonès!* (2021) - 1.354

Aliances per garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Apropament al públic local i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per fomentar el debat i l'educació cultural / Difusió de la cultura / Sensibilització sobre temàtiques socials i ambientals / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per garantir l'accés de tots els públics als nostres continguts.

Relacions amb entitats

L'Ateneu Barcelonès treballa i enforteix les relacions amb altres entitats per tal de portar a terme projectes culturals conjunts que són importants per a la comunitat ateneística i per vincular-los a l'entorn. Aquests intercanvis també són importants per mantenir el caràcter obert de l'entitat.

CAPÍTOL 9

L'Ateneu Barcelonès col·labora amb el Consorci per a la Normalització Lingüística i amb la Plataforma per la Llengua per facilitar l'accés dels nouvinguts a la llengua catalana. Durant aquest any, l'Ateneu Barcelonès ha acollit diversos grups de nouvinguts per fer classes de català.

L'Ateneu Barcelonès participa en el projecte Aina a través de la col·laboració amb el Departament de Territori.

Per a l'Ateneu Barcelonès és important remarcar la voluntat de col·laboració amb el barri i el districte. La nostra institució vol crear teixit social a partir de la cultura i de la catalanitat. Aquest 2023 s'han estat treballant diverses iniciatives que donaran fruit l'any vinent. Seguint la dinàmica de l'any passat, s'ha treballat conjuntament amb els veïns i veïnes del barri, en la iniciativa "Cultura Rambla". Hi hem participat de la mà de la tertúlia d'Història, i hem portat alguna de les nostres tertúlies, a peu de carrer, amb un gran èxit de concurrència. Aquesta iniciativa, si tot va bé, es repetirà durant el 2024.

Finalment, també és important esmentar que la Junta Directiva ha dinamitzat les relacions amb la Federació d'Ateneus de Catalunya i amb altres entitats culturals del barri, de la ciutat i de la resta de territoris, on s'han dut a terme diversos programes d'actes de disciplines i formats diversos. Entre les principals entitats amb qui ha col·laborat l'Ateneu hi ha: l'IEC, el CCCB, l'AVL (Acadèmia Valenciana de la Llengua), l'IEMed (Institut Europeu de la Mediterrània), l'AELC, el PEN i l'ACEC, Diplocat, l'ESMUC, l'ICUB, la Càtedra Ferrater Mora... També manté relació fluïda amb l'Institut Francès, l'Institut Italià i el Goethe-Institut.

Aliances per garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Apropament al públic local i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per fomentar el debat i l'educació cultural / Difusió de la cultura / Sensibilització sobre temàtiques socials i ambientals / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per garantir l'accés de tots els públics als nostres continguts.

32 entitats amb conveni

- Associació d'Amics de la UAB
- Associació del Concurs Internacional de Música Maria Canals
- Associació Joan Manén
- Ateneo de Madrid
- Ateneu Alguerès
- Ateneu de Maó
- Biblioteca de Catalunya
- Càtedra Ferrater Mora
- Centre de Lectura de Reus
- Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
- Cercle Artístic de Sant Lluc
- Cercle Cartòfil de Catalunya
- Círculo de Bellas Artes
- Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya
- Consorci per a la Normalització Lingüística
- Diari Ara
- Editorial Afers
- Editorial Proa
- Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
- Fundació Banc Sabadell
- Fundació Bancària La Caixa
- Fundació Barcelona 1989
- Fundació Damm
- Fundació Víctor Grífols i Lucas
- Institució Catalana de Genealogia i Heràldica
- Institut Europeu de la Mediterrània
- Joan Artur Roura Comes (mecenatge privat)
- Joventuts Musicals de Barcelona
- La Fàbrica de Lied
- Llibreria La Central
- Museu Nacional d'Art de Catalunya
- Òpera de Butxaca i Noves Creacions

Participació en consells i comissions d'altres institucions

L'Ateneu participa en els dotze consells i comissions de les institucions següents:

- Cercle del Museu d'Història de la Ciutat
- Comissió de Commemoracions. Generalitat de Catalunya
- Comissió de Lectura Pública. Ajuntament de Barcelona
- Consell Assessor de la Facultat de Filosofia (UB)
- Consell de Ciutat. Ajuntament de Barcelona
- Consell de Districte de Ciutat Vella
- Federació d'Ateneus de Catalunya
- Fundació Barcelona Cultura. Ajuntament de Barcelona
- Fundació Francesc Pujols
- G-16 (Grup de Presidents d'Institucions Barcelonines)
- Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona
- Sport Cultura Barcelona

Edifici, art i patrimoni

CAPÍTOL 10

OBRES DE REFORMA PATRIMONIALS, ESTRUCTURALS I DE CONSERVACIÓ

A principis de l'any 2023 es van posar en servei els nous espais les obres dels quals es van acabar d'executar durant l'any anterior. Aquests espais ja es troben en ple funcionament, un cop acabada l'obra de rehabilitació, tant de l'entrada de carruatges com de l'espai adjacent destinat a punt d'atenció i d'informació dels socis i alumnes de l'Escola d'Escriptura. Aquestes obres han comportat disposar d'un accés directe i sense desnivells que millora substancialment l'accessibilitat a l'edifici i, en particular, al punt d'atenció al soci per a les persones amb mobilitat reduïda.

La seu de l'Ateneu Barcelonès, el palau Savassona, és un edifici del segle XVIII que ha estat objecte de moltes intervencions, i que està declarat Bé Cultural d'Interès Nacional. Aquesta declaració fa que estigui protegit patrimonialment i, per tant, cal tenir-ne una cura especial.

L'antiguitat de l'edifici i de les seves instal·lacions, així com l'ús intensiu a què està sotmès per la quantitat d'actes i reunions que acull diàriament, i per la quantitat de socis que fan ús dels espais i de la Biblioteca, fa que siguin necessàries moltes intervencions. És per això que s'ha treballat en un pla integral per poder seguir executant fases del projecte global de reforma en funció del finançament que es va aconseguint. Per a les diferents intervencions de rehabilitació, el 2023 s'ha comptat amb l'ajut de la **Fundació Bancària La Caixa**, el **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya**, l'**Ajuntament de Barcelona** i la **Diputació de Barcelona**.

Principals actuacions 2023

Durant aquest any no ens hem aturat, i seguim millorant l'edifici i buscant finançament per poder tirar endavant noves actuacions.

Atès que, com hem dit, és un edifici del segle XVIII catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional, és responsabilitat nostra seguir-lo mantenint, però alhora dotar-lo de les millors condicions per al seu ús. En tot moment estem prioritant les obres que representen una millora de la seguretat. És per aquest motiu que vam sol·licitar i obtenir subvencions per poder arreglar el forjat del sostre de la planta primera, sobre la biblioteca, al costat de la façana del jardí.

Aquestes obres han consistit a reforçar i protegir l'estructura de bigues de fusta, estructura que presentava patologies que calia reparar. S'hi ha aplicat una capa de compressió, que dona al conjunt la solidesa que garanteix la seguretat dels usuaris. Alhora, s'ha aprofitat per desplaçar les antigues oficines de la segona planta a la tercera, i s'ha disposat una nova sala polivalent per als socis a l'espai alliberat de la segona planta, que és la darrera que té la consideració de patrimonial.

Així mateix, s'ha adequat l'interior d'aquest espai com a nova sala d'actes polivalent, millorant les fusteries, les instal·lacions i el paviment, i habilitant prestatgeries per reubicar-hi revistes i llibres. Actualment, aquesta sala ja està també en ple funcionament, des de l'abril, i permet simultaniejar un nombre més elevat d'actes que requereixin aquest tipus de sala.

L'any 2023 hem continuat i acabat les obres de les noves oficines, que com hem dit, s'han traslladat de la segona planta a la tercera. L'obra ha consistit a crear nous espais més oberts i diàfans, i amb molta més claror, que aporten més qualitat al dia a dia dels treballadors i treballadores de l'Ateneu. L'espai s'ha dividit, per reservar una zona de treball i arxiu per als treballadors de la Biblioteca, i també s'ha creat un despatx per a la Gerència.

L'obra ha consistit també a refer totes les instal·lacions: xarxa de telecomunicacions, instal·lació d'aire condicionat i il·luminació. També s'han substituït les fusteries per reduir la pèrdua de calor i millorar l'estanqueïtat.

Aquests espais ja es troben també en ple funcionament des del mes de març, amb nou mobiliari.

Durant el 2023 també s'han rehabilitat les fusteries patrimonials de la sala Pompeu Fabra, per millorar-ne l'estanqueïtat i l'aïllament tèrmic, amb la finalitat, entre altres coses, de reduir el consum energètic de l'entitat.

Totes aquestes obres han estat dirigides per l'arquitecte Mateu Barba i supervisades per l'arquitecta Elisabet Cirici, com a membre de la Junta i responsable de Conservació de l'edifici.

Entre les obres ordinàries de manteniment, aquest any ha calgut substituir les bombes fecals i el seu quadre de control, situat a la planta soterrani, sota el restaurant. I també legalitzar l'ascensor patrimonial després d'acabar-hi les obres d'adequació, així com reparar els vitralls del sostre de la cabina.

Així mateix, s'ha signat el contracte de manteniment del sistema antiincendis, d'una gran prioritat pel volum i risc de les instal·lacions, llibres, obres i mobiliari que hi ha a l'edifici.

Mirant cap endavant, seguim prioritzant la sostenibilitat de l'Ateneu, tant econòmica com energètica. És per aquest motiu que s'està analitzant la possibilitat de col·locar plaques solars a les cobertes i treure'n un rendiment energètic. Estem en contacte amb l'Energètica Pública, que s'ha mostrat interessada a col·laborar amb l'Ateneu, i estem pendents que ens facin una proposta per al subministrament d'energia.

Per continuar invertint en la millora de l'edifici i les seves instal·lacions, aquest any hem sol·licitat al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya dues subvencions, que ens han estat concedides: l'una, per a l'execució d'obres de restauració, i l'altra, per a obres de conservació i manteniment.

- **CONCESSIÓ D'AJUTS PER A L'EXECUCIÓ D'OBRES DE RESTAURACIÓ I CONSOLIDACIÓ D'IMMOBLES DE NOTABLE VALOR CULTURAL**
Concepte: rehabilitació i consolidació estructural del terra de la sala Pompeu Fabra: 190.812 €
- **CONCESSIÓ D'AJUTS PER A L'EXECUCIÓ D'OBRES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT D'IMMOBLES DE NOTABLE VALOR CULTURAL**
Concepte: manteniment i millora de la instal·lació d'aire condicionat i la instal·lació elèctrica de la tercera planta: 93.633 €

Aquests imports suposen el 70% de la inversió necessària i confiem a obtenir subvencions per part d'altres entitats que completin la inversió total.

Finalment, durant aquest any hem encarregat el Pla especial de concreció d'usos de l'edifici de l'Ateneu Barcelonès a l'equip VITRUVIO, Arquitectura & Management. El treball ja se'n ha lliurat, i queda pendent iniciar el tràmit perquè l'Ajuntament de Barcelona l'aprovi.

El Pla especial de concreció d'usos de l'Ateneu Barcelonès té per objecte concretar quins són els usos actuals que es fa d'aquest equipament cultural, i consolidar que s'ajusti i concordi urbanísticament amb el Pla especial d'usos de Ciutat Vella i amb la recent *Modificació de les normes urbanístiques del PGM sobre equipaments comunitaris*, que afavoreix la mixtura d'usos en els equipaments amb qualificació urbanística clau 7. En aquest cas, el fet que l'ús complementari de restauració superi el 8% respecte de l'ús principal cultural comporta la necessitat de redactar i tramitar aquest pla especial.

Memòria Ateneu Art 2023

Dins dels actes que van tancar la commemoració del 150è aniversari de l'Ateneu Barcelonès, vam presentar l'obra *Observance* (2001), de l'artista nord-americà Bill Viola, considerat un dels artistes més rellevants en la utilització del vídeo com a mitjà.

Observance és un clar exemple de la importància que Bill Viola dona al llenguatge gestual, com a impulsor del pensament. En aquesta obra l'artista apel·la al silenci que afavoreix l'estudi i condueix a la introspecció, que obre el camí cap a la reflexió. Es va poder veure a l'entrada de carruatges, del 12 d'abril al 15 de maig.

Aquesta presentació va ser possible gràcies a l'ajut i la col·laboració de la Fundació Sorigué, institució propietària de l'obra.

Al llarg de l'any 2023, s'ha commemorat el centenari de la mort de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner. Amb aquest motiu s'han programat diverses activitats, que s'han presentat en diferents llocs del país. L'Ateneu ha acollit l'exposició "*Domènech i Montaner; catalanisme i país*", amb què s'ha tancat l'Any Domènech i Montaner. En aquesta exposició s'hi explicava l'aportació d'aquest rellevant personatge en les diverses vessants que va tenir la seva activitat, com

a arquitecte, polític i home de cultura. Aquest darrer punt feia una àmplia referència a la vinculació de Lluís Domènech i Montaner amb l'Ateneu Barcelonès, del qual va ser president en dues ocasions.

L'exposició "*Domènech i Montaner; catalanisme i país*" es va poder presentar gràcies a la col·laboració de l'Ateneu Barcelonès amb la Fundació Lluís Domènech i Montaner.

La recent remodelació de les plantes segona i tercera ha afavorit la possibilitat d'utilitzar algunes de les parets, com a lloc on instal·lar-hi algunes de les obres acabades d'incorporar al fons d'art de l'Ateneu. Aquestes obres han estat els dos dibuixos de MESSA, donació del seu fill Josep A. Sanpere, soci de l'Ateneu, i un tríptic d'Amèlia Riera, dipositat a l'Ateneu pel seu propietari, el senyor Joan Teixidor Passola.

Pocs dies abans d'acabar l'any (29 de novembre de 2023), l'artista Jordi Alcaraz va fer donació d'*Idea o poema* (2023). Aquesta obra, que l'autor considera una al·legoria al pas previ a la creació, al moment en què sorgeixen les idees, és un dels llibres tan representatius de l'artista, que es presenta com una al·lusió metafòrica al fons bibliogràfic de l'Ateneu Barcelonès.

Aspectes econòmics

El finançament de l'Ateneu prové principalment dels recursos propis, especialment de les quotes que abonen els socis. Aquest finançament es completa amb les subvencions que es reben de diverses administracions públiques i dels patrocinis privats.

CAPÍTOL 11

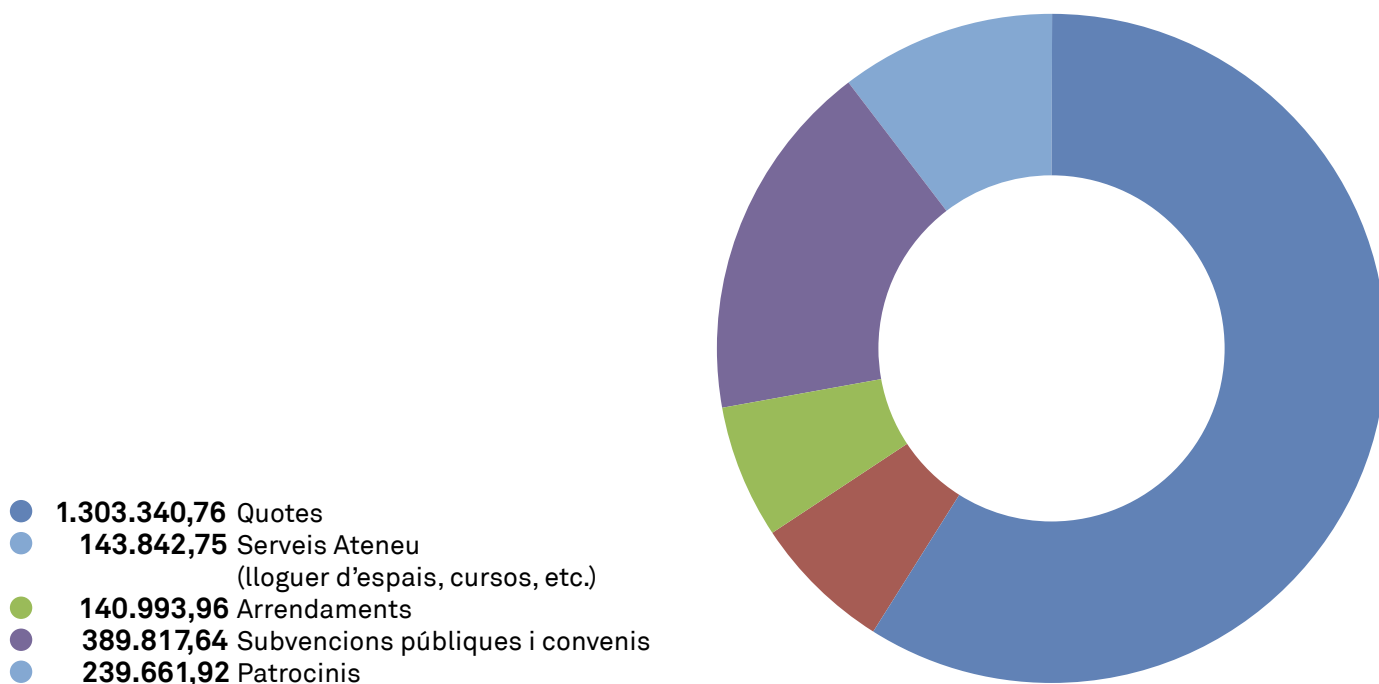
Liquidació del pressupost de l'any 2023

L'any 2023 s'ha acomplert l'objectiu de tancar el pressupost corrent anual sense dèficit, i s'ha assolit un superàvit de 10.830,50 €.

RESUM INGRESSOS – DESPESES CORRENTS

	Pressupost aprovat 2023	Pressupost executat 2023
Ingressos	2.178.973,00	2.217.657,03
Despeses	2.128.973,00	2.163.023,49
Resultat	50.000,00	54.633,54
Amortitzacions/Provisions	50.000,00	43.803,04
Total resultat exercici	0,00	10.830,50

TOTAL INGRESSOS ANUALS 2023

SUBVENCIONS PÚBLIQUES I CONVENIS

INSTITUCIÓ	CONCEPTE	QUANTITAT
Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona	Conveni plurianual per a programació d'activitats i gestió dels serveis	140.070,00 €
Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura	Pla d'actuacions en l'àmbit de la programació cultural de l'Ateneu Barcelonès per a l'any 2023	207.000,00 €
Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia, Drets i Memòria	Memorial Ateneu Barcelonès	3.300,00 €
Generalitat de Catalunya. Servei d'Ocupació de Catalunya	Contractació laboral de la línia ACOL del Programa Treball i Formació	17.358,72 €
Diputació de Barcelona. Àrea de Biblioteques	Treballs de normalització de registres d'autoritats, catalogació de monografies i adequació de diferents catalogacions a la nova normativa internacional	10.000,00 €
Diputació de Barcelona. Àrea de Presidència	Memorial Ateneu Barcelonès	4.066,23 €
Diputació de Barcelona. Àrea de Presidència	Commemoracions d'esdeveniments per a l'any 2023: Any Francesc Vicent Garcia, el <i>Rector de Vallfogona</i>	1.000,00 €
Ministeri de Cultura i Esport	Digitalització de la col·lecció de monografies impreses entre 1880 i 1890	7.022,69 €
		389.817,64 €

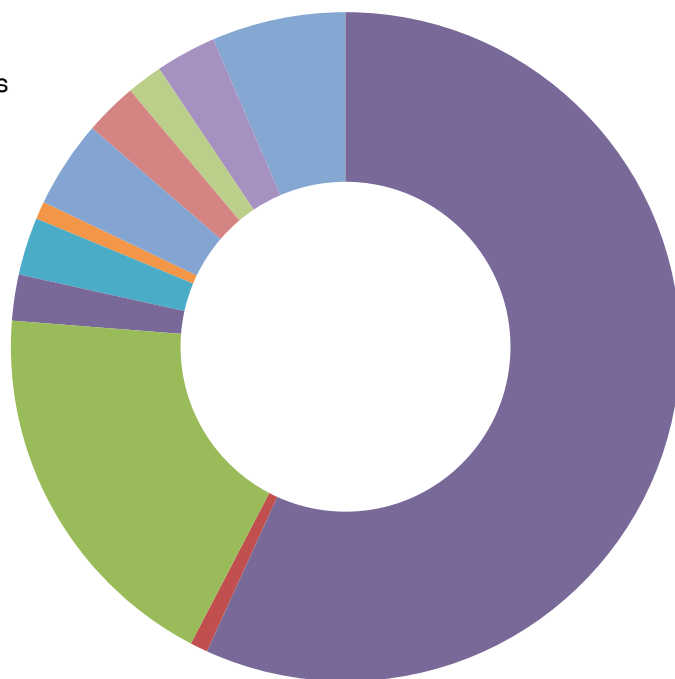
Des d'aquest capítol volem donar les gràcies als nostres patrocinadors, la Fundació Bancària La Caixa, la Fundació Banc Sabadell i la Fundació DAMM, així com també a les institucions que any rere any continuen donant-nos suport, la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona.

PATROCINADORS 2023

INSTITUCIÓ	CONCEPTE	QUANTITAT
Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, La Caixa	Afavorir el desenvolupament de l'activitat de caràcter cultural i social que du a terme l'Ateneu Barcelonès en el desenvolupament del seu objecte fundacional	150.000,00 €
Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, La Caixa	Aportació a la producció de les obres audiovisuals per a la plataforma CF+	36.977,00 €
Fundació DAMM	Activitat de caràcter cultural i social que du a terme l'Ateneu Barcelonès en el desenvolupament del seu objecte fundacional	25.000,00 €
Fundació Banc Sabadell	Promoure activitats de divulgació, formació i investigació en els àmbits educatiu, científic i cultural, així com fomentar i donar suport al talent jove	20.000,00 €
Federació d'Ateneus de Catalunya	Premi Ateneus: Cafè Continental, tertúlia jove de l'Ateneu Barcelonès	2.000,00 €
Altres	Premi d'Assaig Ateneu i campanya "Fes créixer l'Ateneu"	5.684,92 €
		239.661,92 €

DESPESES 2023

●	1.231.340,25	Recursos Humans
●	17.009,19	Assegurances
●	402.097,50	Conservació edifici i subministraments
●	51.059,89	Administració
●	60.964,31	Informàtica i TIC
●	16.227,74	Despeses institucionals
●	90.041,48	Professionals externs suport gestió
●	55.890,61	Comissions i interessos bancaris
●	35.278,72	Comunicació general
●	64.704,76	Biblioteca i Arxiu Històric
●	138.409,04	Programació cultural

Racionalització dels recursos i millora de les eines en termes de sostenibilitat / Reducció de consum de fungibles i substitució de productes d'un sol ús / Programes centrats en les persones amb plans específics de formació / Desenvolupament de contractació responsable amb criteris ètics i de sostenibilitat / Transparència.

Aliances per garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Inici de desenvolupament del pla d'accessibilitat / Apropament al públic local i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per fomentar espais de debat i l'educació cultural.

Escola d'Escriptura de l'Ateneu Barcelonès, 2022-2023

L'Escola d'Escriptura de l'Ateneu Barcelonès treballa en exercicis corresponents al curs acadèmic, motiu pel qual les dades que s'ofereixen en aquesta memòria abracen des del setembre de 2022 fins a l'agost de 2023.

ee
escola d'escriptura
ateneu barcelonès

CAPÍTOL 12

Aquest centre ofereix més de cent propostes formatives en diversos formats, organitzades en cinc grans àrees: escriptura, literatura i humanitats, oficis de l'edició, comunicació i narració oral, i seminaris i conferències.

Durant el curs 2022-2023 diversos alumnes i exalumnes han obtingut premis per les seves obres en diferents certàmens literaris de renom.

En la línia d'enfortir la seva activitat, l'Escola manté relacions d'intercanvi amb nombroses associacions, entitats culturals i institucions.

És un referent internacional en l'ensenyament de l'escriptura creativa, i segueix sent l'escola d'escriptura més gran d'Europa i la segona del món, després de la de Nova York.

Durant el mes de desembre de 2022, es va dotar una nova aula (l'aula 503) amb l'equipament audiovisual i tecnològic necessari per oferir cursos en format dual, la modalitat sincrònica que combina el format presencial a l'aula i el videocurs en directe. El professorat imparteix el curs a l'aula, i l'alumnat del mateix grup s'hi pot inscriure per participar de la classe presencialment a l'aula o bé des de casa –en línia–. Amb l'aula 503, l'Escola ja disposa de sis aules amb la tecnologia necessària per oferir cursos en aquest format.

Formació externa: programació i impartició de cursos externs ad hoc adreçats a diverses biblioteques, editorials i altres empreses i institucions públiques; i també dinamització de clubs de lectura en biblioteques de Barcelona i l'àrea metropolitana.

L'Escola d'Escriptura col·labora en el grup de treball del Pla nacional del llibre i la lectura de la Generalitat de Catalunya, amb la participació de diverses entitats culturals. I també ha preparat, en col·laboració amb el Departament d'Educació, una formació adreçada al professorat de l'assignatura de Creació literària de diversos instituts de Catalunya, en què han participat docents.

L'Escola també ha impulsat un grup de treball format per escoles d'escriptura, institucions culturals, universitats i grups parlamentaris catalans al Parlament espanyol, amb l'objectiu que l'escriptura creativa s'inclogui en el projecte de Llei d'Ensenyaments Artístics Superiors.

INSCRIPCIONS

2.094

Matrícules al curs

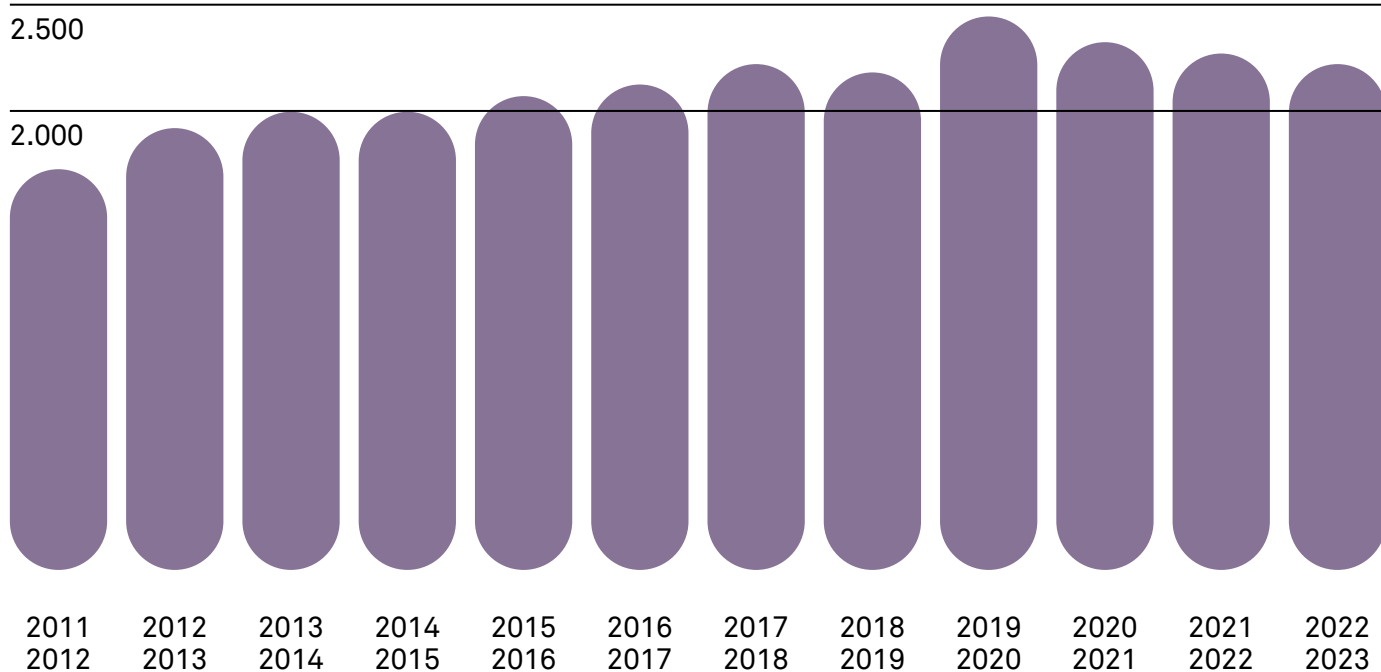
Cursos presencials, videocursos en directe i duals

1.434

Cursos virtuals

660

Matriculació per cursos

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

89

Llibres publicats
per l'alumnat

24

Llibres publicats
pel professorat

- Organització i impartició de **cinc tallers de poesia** en el marc de la Setmana Barcelona Poesia 2023 (75 persones inscrites). Activitat realitzada per encàrrec de l'**Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)**.
- Participació a la Setmana del Llibre en Català i al Mercat de Sant Jordi de Nadal del TR3SC.
- Participació a la Diada de Sant Jordi 2023.
- Impartició d'una *masterclass* de tècniques narratives per donar a conèixer el curs Narrativa i espais de l'Ateneu Barcelonès com la Biblioteca, el jardí o les aules de l'Escola (juliol 2023).
- Col·laboració activa –organització, difusió i participació en el jurat– en **cinc certàmens literaris**: concurs Inspiraciència (CSIC), Concurs de Relats Breus (TMB), beca Connecta't a les Lletres (**Carnet Jove**), Concurs de Microrelats (CAL) i Concurs de Tuitrelats (FGC).
- Relacions internacionals: membre actiu de l'**European Association of Creative Writing Programmes (EACWP)**, associació formada per més d'una trentena d'escoles d'escriptura.

WEB I XARXES SOCIALS

271.369

Visites al web

197.428

Usuaris únics

ASPECTES ECONÒMICS

Xarxes socials

Facebook: 36.500 seguidors

Twitter: 4.279 seguidors

Instagram: 4.927 seguidors

Youtube: 654 subscriptors

Aspectes econòmics

Tancament del curs 2022-2023

Ingressos 1.385.839,83 €

Despeses 1.380.914,09 €

Resultat 4.925,74 €

Pressupost per al curs 2023-2024

Ingressos 1.548.877,43 €

Despeses 1.548.877,43 €

Resultat 00 €

Ateneu Barcelonès

Canuda, 6
08002 Barcelona
(+34) 93 343 61 21

ateneubcn.cat

Ateneu Barcelonès

Ajuntament
de Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Fundació "la Caixa"

Damm

^BSabadell
Fundació

Diputació
Barcelona